

КРАЄЗНАВСТВО

Сторінка № 45, підготовлена районною громадською організацією "Спілка краєзнавців".

Українська вишивка! Скільки в ній маїстності і сили, віри та безсмертної любові до природи, людей. Це тязька праця жіночих рук, в яку вкладається енергія добра, зворушливих картин і ориєнтацій, які не залишать байдужим нікого.

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

Захоплення, яке стало долею

У митлому майже кожна жінка відокремлювала своє вміни, прикрашаючи вишивкою одяг і предмети домашнього побуту. У роботах народних майстрів відбиваються вичині повіи до краси та зв'язок людини з природою. Прозіромі статті, склалася певні прийоми техніки вишивання, характерні ориєнтації і кольорит.

З древніх часів люди прагнули прикрасити свій одяг і предмети домашнього побуту. Жінки були зовсім зв'язані вродити мистецтвом вишивання і проводили багато часу за цим заняттям.

Вербівка славиться майстерністю вишивки не тільки. Так від керівниці Нелі Давидової в 1900 році тут було створено майстерню, яка стала унікального лабораторією авіаційного мистецтва. Наталія Давидова у своїй майстерні поєднувала художників і селянок-вишивальниць. Вони організували на селянський моду, мистецтві колом, який оздоблювали авіаційними малюнками, вишивали за староніжкою технікою Давидова йшли в експедиції, а жінки в її майстерні відпрацювали та розвивали вивідені чехів. Але щоб цю коломі були до виконати в Європі та міжнародних виставках, селки мистецтві друа Давидової — Олександрі Бекстер, Катявір Мисленч, Лисові Голубові, Надія Удальцова, Ніна Генке-Мельєр, Ольга Розанова.

Роботи були представлені на Першій Південноросійській виставці прикладного мистецтва і куштарних виробів у 1906 році. В 1909 році в Києві відбулася Друга куштарна виставка, де роботи Вербівської артлі були відзначені експертною комісією, а Наталя Давидова отримала срібну медаль.

На початку ХХ століття одяг з Вербівки, оздоблений гладко, підкрив не одну міжнародну виставку. У наші дні традиції художників-авіаційників не забули. Дітейвір Лева Пустовит створила арт-куштарну колекцію за мотивами творчості Олександрі Бекстер. Усього створено 14 арт-куштарних моделей, в яких використано багато різних фігур (шашки, спіка, рійні тварини, каміни Swanovka). "Тут немає копій, — заявляє Лева. — Проте всі свої ми намагаємось створити з ітими принципами, як і коли працювала сама Бекстер".

Дівчина восьмнадцятого віку почивала готувати собі придане і до її владити-підвладити років новийка була мати святковий і буденний одяг, скатертини, рушники, яких мало вистачити на декілька років. Готували рушники, якіми оздоблювали на веселі рідно нареченого й повеселі гостей. Перед весіллям вишивали виставку виробів, а за кількою квітало до яєсно виготовили майстерність і працюють наречено. Традиції вишивки збереглися і в наш час.

Антонія Миколаївна Сидоренко — жителька села Вербівки, майстриня вишивки, її життя всі відносеслі. Народилася 26 лютого 1936 року. Як і всі селянка дити, виростила в бідоєсі. У школу пішла в 1945 році, але вже в до цього вчила вишивати. Вчивши не передала її мати, яка полюбовилася і сама займалася рукоділлям. У 1952 році закінчила 7 класів Вербівської школи. Після цього пішла працювати обліковцем на транспортну бригаду.

Галина Антонівна Філер у березні 2013 року розповідала, що "... Тоги вишивала змалку. А в шістнадцять років мала вже свої перші замовлення. Це були весільні рушники та скатертини".

У 1956 році дівчина працювала продавцем у Лубодівській кооперації, у 1959 — вишивала змалку за Олександрі Панасюкні Сидоренка. З 1965 по 1968 рік працювала секретарем сільської ради. Записувалася з чоловіком у селі, з'юдували пари оселю, народили дітей Довгана Аша, 1967 року народження, проживає в м. Кам'янка з сестрою, а дівоча Наталя, 1973 року народження, проживає в Києві. До виходу та пеленю Антонія Миколаївна працювала бухгалтером у конторі колгоспу "Промінь-Іллія".

Одосеслі кажуть, що в ній "холодні руки". Ще з молодшого дитинства жінка не розлучалася з голкою та ниткою. Спочатку це було захоплення, яке не дозволяло жінкам жити під голоду. Пізніше — захоплення стало долею. На її вишивках виростили діти, укутані "маком-цвітом", "троками", "ластівками". На рушник, який сабує вишива з трельом, спали її онуки. Українській рушник! Як багато мистецтв у собі це слово, яке воно рідне та мило! Чи можна знайти у Вербівці хату, де не було б рушника. Роботи Антонії Миколаївни можуть знайти майже в кожній домівці рідного села.

Адже з давніх-давен у рідному житті українців рушник відіграє як традиційно-ритуальну, так і мистецтво-декоративну роль. Як ужитковий він завжди був надрукою — тож від слова "рука" й пішла назва рушника. Вони передавалися як талісмани з роду врид з покоління в покоління. Народні майстрині не її досі "жоріє рушники, які вишива її мама — Василіна Венедиківна. Вони — це

маленька історія України. Адже саме вона принесяла любов до народних традицій вишивки своїй дочці.

Антонія Миколаївна імів вишивати не тільки хрестиком, а й декоративним швом, гладко, півшвом, мережкою...

Майстерня вишивки не тільки рушників, а й подушки, картини, узяв собі — ікони Святих. Подушки вишиві ризами сукочобан. Першу майстерню вишива в 12 років, а оселимо, в позарінок нучив, в 2010 році її ориєнтації пов'язані з фольклорною символікою, практичною діяльністю людей ("сукчарні", "трельські", "старинні", "трелькі", "вирійкі"), а також їхніми уявленнями про парній світ. Маленьке живописне, вишне майстерство, є оберегом для сім'ї. Серіяли та скатерти, сорочки та покривала — все в руках майстрині оживає декоративним орнаментом, гомою квітюрів, її картини "Снігирі", "Ікони Богородиці", "Лебеді кохання", "Тарас Григорович Шевченко", "Мак і кохання", "Чудо-квіти", "Букет з сукчу", "Архангел і сестрини" вбивають око чудовою гомою кольорит, відчувається любов майстрині до природи, до життя.

Антонія Миколаївна вишивала "жидки, коли мала відуку хитинку, багато дарувала друзям, вишивала дітям та онукам. І жидки вишивала. Народні майстрині — це вівлення прієрості та ніжності, любов до дітей та онуків ..., звичайно ж, — до улюбленої сім'ї.

Останнім часом усе частіше можна побачити людей в українських сорочках — їх одягають у дні релігійних і національних свят, на науковій конференції та громадських зборах. Певне, сучасні українці інтуїтивно відчувають, що ім одякує талісман символів, які гармонізують життя. Знімаються часи. Знімаються покоління, їхні уподобання та погляди. Знімаються одяг і прикраси. Але залишаються віковий традиції, які єдині в нас з нашими пращурами. Серед них і традиції, пов'язані з вишивкою. Ці традиції є історією нашої країни, історією окремої родини, історією кожної людини.

Збережемо цей екарб, щоб передавати його виступити поколінням!

Василіна МОРОЗОВА, в.о. начальника відділу освіти.

НАШІ ЗЕМЛЯКИ Михайло Бойко — вчений зі світовим ім'ям

Наш край багатий цікавими талановитими людьми, серед яких і Михайло Федосійович Бойко, уроженець села Лузанівка — доктор біологічних наук, професор, відомий ботанік, біолог та еколог, заслужений діяч науки і техніки України, почесний член українського ботанічного товариства, засновник української ботанічної школи, головний редактор "Чорноморського ботанічного журналу".

Михайло Федосійович народився 5 січня 1942 року в с. Лузанівка. Після закінчення середньої школи вступив до технічного училища м. Знам'янка і отримав спеціальність помічника машиніста тепловоза, розпочавши трудовий шлях у паровозному депо. Після служби в армії, у 1965 році, вступив до Луганського педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка на природничо-географічний факультет, який закінчив у 1970 році і де працював до 1972 року. Ще студентом почав робити перші кроки в науці, був керівником біостанції та навчально-польового табору "Ново-Ільсько".

У 1972 році Михайло Бойко продовжив навчання як аспірант інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, захистив кандидатську дисертацію "Мохоподібні Лівобережного Полісся УРСР". Керівництво інституту, помітивши велику працездатність аспіранта та успіхи в науці, залишило його на посаді молодшого наукового співробітника відділу мікології (наука про гриби) та ліхенології (наука про лишайники). Згодом Михайло Федосійович очолює лабораторію біології, головною установи в Україні й однієї з провідних установ Європи з вивчення мохів і спорових рослин та грибів.

З 1979 року вчений пов'язав своє життя з Херсонщиною. Він пройшов шлях від старшого викладача кафедри ботаніки Херсонського педагогічного інституту до професора.

Основний напрямок наукової діяльності М. Ф. Бойка — мохоподібні степової зони Європи. Він вперше висунув її обгрунтував гіпотезу про становлення і розвиток степової бріофлори. Вчений є одним із авторів Червоної книги та Географічної енциклопедії України.

М. Ф. Бойко вважається визнаним організатором науки. Ним відкрито аспірантуру при кафедрі ботаніки ХДУ та сформовано іменну наукову ботанічну школу. Багато років працював в спеціалізованій вченій раді по захисту докторських дисертацій інституту ботаніки імені М. Г. Холодного. З 1998 року він є членом вченій ради Нікітського ботанічного саду — Національного наукового центру.

Михайло Федосійович — автор і співавтор понад 400 публікацій, серед яких більша частина присвячена й науці про мохи — біології.

Величезний внесок зробив він у розвиток не лише вищої, а й середньої освіти на Херсонщині. Протягом багатьох років керує діяльністю Малої Академії наук з природничого напрямку. Брав участь у проведенні студентських олімпіад з біології. Викладав в Академічному лісеї при ХДУ.

Незважаючи на свої 74 роки, наш земляк і сьогодні продовжує багато працювати, сповнений оптимізму і нових творчих задумів.

Галина ТРАПАН, директор Кам'яньського державного історико-культурного заповідника

ПРІОРИТЕТНИМ ЗАЛИШАЄТЬСЯ РОЗВИТОК КРАЄЗНАВЧОГО РУХУ

На вимогу діючого законодавства в частині податкових змін минулого четверга в приміщенні історичного музею відбулася конференція районної громадської організації "Спілка краєзнавців".

Краєзнавці ввели зміни до Статуту і до складу керівних органів, затвердили змінені Статут і повні ревізії. Зокрема було внесено такі зміни: зареєстровано в порядку, визначеному Законом, що регулює діяльність неприбуткових організацій, забороною розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини і серед засновників (учасників), членів організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб; передбачається передача активів одній з неприбуткових організацій відповідного виду юридичної особи (в результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення); доходи (прибутки) організації використовуються виключно для фінансування витрат на утримання організації, реалізації її мети (цілей) зовнішнім чином (включаючи витрати на рекламу).

Односторонньо краєзнавці району головною правниці звинувинили Олександрі Панасюкні Сидоренка, кандидатів історичних наук, його заступником Юрія Лашка, заступника історичним музеєм. Членами правління обрали Лариса Висоцька, науковий співробітник історичного музею; Наталія Олександрівна, вчитель інформатики Кам'яньської ЗОШ № 1; Тетяна Родіна, вчитель історії економіко-економічного ліцею; Тамара Чупак, заступник директора з наукової роботи державного історико-культурного заповідника; Галина Таран, директор державного історико-культурного заповідника; Федір Людіш, вчитель педагогічної ради. Почесні краєзнавці, Україна: Анатолій Мотука, вчитель історії Кам'яньської ЗОШ № 1. Головною ревізійною комісією обрали Марина Полінуку, вчитель вищої категорії Кам'яньської ЗОШ № 1, голова методоб'єднання вчитель історії району, Секретарем єдиної Метод. Комісії, вчитель вищої категорії Кам'яньської ЗОШ № 2. Членом ревізійної комісії обрали Наталія Пушак, наукового співробітника історичного музею Кам'яньського державного історико-культурного заповідника.

Учасники конференції вже вкотре підтвердили, що головним у діяльності "Спілки краєзнавців" завжди був і залишається розвиток краєзнавчого руху в органічному поєднанні всіх його державних, громадських і приватних форм, залучення до пильного рідного краю широких верств населення, використання досвіду, здобутого в цій галузі непер.

Світлана МАГПЮРАНА